

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 2 Å R G A N G

27. APRIL 1950

A V I N N H O L D E T :
TIL DEN EVIGE STAD - MARIA, ROSA MYSTICA -
MOTANGREPETS PROFET - KRISTEN SAMFUNNS-
ÅND - TEGN Å TYDE - MENINGEN MED DET
HELLIGE ÅR - RIKHOLDIG UTENLANDSSTOFF
NESTE NUMMER KOMMER 11. MAI 1950

NR.

15
16

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,

Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottessang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

OSLO KATOLSKE MENIGHETS- PLEIE, Akersv. 5

Kontoret er åpent tirsdag og fredag
fra kl. 10—1.

MARIAKONGREGASJONEN, Oslo

Onsdag 3. mai. Kl. 19: Maiandakt i
St. Olavskirken, deretter kongrega-
sjonsbønn foran Maria-alteret. Sam-
vær i foreningslokalet med foredrag
av pater Leo van Eekeren om «Av-
stammingslæren».

Søndag 14. mai: *Retrett* på Vår Frue
Villa, Montebello. Leder: pastor E.
Laudy. Tilmelding og program på
malmøtet (onsdag 3. mai).

Onsdag 31. mai (*istedetfor 1ste ons-
dag i juni!*). Kl. 19: Siste maiandakt
i St. Olavs kirke med preken av H.H.
biskopen; deretter kongregasjonsbønn
ved Maria-alteret.

Samvær i foreningslokalet: foredrag
med lysbilder av pastor G. Parthe
om «Prestevigsel i en katolsk kate-
dral». (Fordi emnet på grunn av
den forestående prestevigsel på Olsok
har særlig aktualitet, innbys alle
katolikker og andre interesserte. Ta
med kjente og venner.)

Fredag 16. juni: Jesu Hjerte Fest.
Kl. 8: St. Olavs kirke: Levittmesse
med felleskommunion. Deretter fel-
lesfrokost i foreningslokalet.

Til alle katolske menn i Oslo

St. Josefsforeningen, Oslo, minner om
sine møter hver onsdag aften kl. 20
i klubblokalet, Akersv. 5. Hver an-
nen onsdag i måneden åpnes møtet
i biskopens kapell med tale av pater
Vanneufville. Ellers veksler sam-
menkomstene med kåserier og fore-
drag holdt av medlemmer og inn-
budte — med etterfølgende selska-
pelig samvær.

Møt fram til en hyggelig aften i uken
og bli kjent med dine trossfeller!

Sekretæren.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,
unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvar-
tal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
fredag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 30. APRIL: 3. søndag etter påske. Ep. I. Pet. 2, 11—19. Ev. Joh. 16, 16—22. Mandag: Filipp og Jacob, apostler. Tirsdag: Atanasius, biskop, bekjenner, kirkelærer. Onsdag: Korsets gjenfinning. Torsdag: Monica, enke. Fredag: Pius V, pave, bekjenner. Lørdag: Apostelen og evangelisten Johannes «ved den latinske port».

SØNDAG 7. MAI: 4. søndag etter påske. Ep. Jak. 1, 17—21. Ev. Joh. 16, 5—14. Mandag: Erkeengelen Mikael's åpenbaring. Tirsdag: Gregor Nazianzenus, biskop, bekjenner, kirkelærer. Onsdag: Antonius, biskop, bekjenner. Torsdag: Ferialdag. Fredag: Nercus, Akillus og medmartyrer. Lørdag: Robert Bellarmin, biskop, bekjenner, kirkelærer.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

62. ÅRGANG

27. APRIL

NR. 15-16

Til den Evige Stad —

Den store stund forestår da over hundre norske katolikker setter kursen mot den Evige Stad — kristenhetens hovedstad, byenes by. Som deres overhyrde har jeg den glede å følge med — men som en pilegrim som hver og en av dere. Likevel vil jeg her gjennom St. Olavs spalter gi dere alle et faderlig ord med på veien, for — som jeg nevnte i mitt siste hyrdebrev — skal *alle i ånden* valfarte til den Evige Stad, både vi som drar og dere som her hjemme i en hjertenes enhet følger vår ferd. Alle «skal vi opp til Herrens fjell» for ved apostlenes og martyrenes graver å bli styrket i vår troskap mot og kjærlighet til Kristus og hans Kirke.

De som har den lykke å være med må huske at de likesom er representanter for alle de andre. De representerer den katolske kirke i vårt land og har da også plikt å vise seg som verdige lemmer av det åndelige fellesskap de gir uttrykk for. Derfor skal vi også under pilegrimsferden huske alle våre trosfeller rundt omkring i Norge som bare i ånden kan følge oss, og på de hellige steder skal vi ha en særlig bønn for dem alle og for vår Kirke i Norge.

På samme måte ber jeg også alle her hjemme å forene seg med pilegrimene så det i sannhet blir en felles bønneferd og en felles soningsferd. Da skal dere, høytelskede i Herren, høste like rike åndelige frukter som de andre. Og når den Hellige Far kaller den Treenige Guds velsignelse over de norske pilegrimer, vil han også ha dere med i sine tanker og i sitt hjerte.

*

Som alle har forstått, skal pilegrimsferden ha et sterkt åndelig preg. Derfor begynner den med messe kl. 8 om morgenen den 29. april i St. Olavskirken i Oslo — og alle anmodes om å gå til kommunion så Herren selv i sannhet kan sies å være både ferdens fører og ledsager.

Meningen er at deltakerne skal foreta reisen med et fromt og troende sinn og i botens ånd, for ved de hellige steder i Roma å be om tilgivelse for sine synder, om menneskehetens tilbakevending til Gud og hans lov, om fred blant menneskene og nasjonene. Det sier seg da selv at hver enkelt villig og uten å

vise misnøye tar imot de små besværligheter og skuffelser som reisen måtte bringe.

Hos ferdens ledere er alle like velkommen — *alle* er privilegerte i og med at Forsynet har gjort deres deltakelse mulig! De enkeltes forskjellige reisemåte har ingen sosial side, men er ordnet i respekt for de ofre enhver på forhånd har ment å kunne påta seg. En bør være klar over hvilke tunge byrder som til enhver tid vil hvile på de få som er satt til å være ledere, og det henstilles inntrengende til deltakerne å vise det rette sinn overfor deres disposisjoner og følge dem nøye.

Som kjent vil den norske kontingent slutte seg til den felles *skandinaviske pilegrimsferd* med København som utgangspunkt. Alt her vil jeg legge den samlede norske pilegrimsskare på hjertet å møte våre danske, finske og svenske trosfeller med et ekte katolsk brodersinn og med den følelse av hjertelighet som alltid har preget vårt interskandinaviske samarbeide og samkvem. Ansvar for at dette samarbeide skal finne nye impulser i framtiden, avhenger i stor grad av den fellesskapsånd vi i gjensidig forståelse evner å skape ved dette storstilede fellesarrangement.

Det vil bli lagt stor vekt på at alle tar del i den fellessang og fellesbønn som blir holdt i toget hver dag, likesom det appelleres til verdig og korrekt opptreden innenfor rammen av den rekreasjon som en pilegrimsferd kan tillate.

Med andre ord: Alle skal huske at de ikke er alminnelige turister, men *pilegrimer*. Ved kirkebesøk skal de først knele ned foran Frelseren i Sakramentskapellet før de vier tiden til severdighetene. Det gjøres oppmerksom på at damene må ha hodet dekket under kirkebesøkene.

Til slut ønsker jeg dere alle, høytelskede i Herren, en signet pilegrimsferd i det jeg nedkaller den Treenige Guds velsignelse over hver enkelt.

Gitt i Oslo, 16 april 1950, på den hellige Magnus' minnedag.

† *Jac. Mangers*,
biskop av Selja,
Apostolisk Vikar.

MARIA-ROSA MYSTICA

Nesten alle de mennesketyper Bibelen viser oss, gudfryktige og gudsfornekttere, små og store syndere, møter vi igjen i andre kulturer, andre folk og andre tider. Ikke engang profeten, den hellige mann, er bare en bibelsk skikkelse. Hedenske religioner kjenner ham også, og diktere og psykologer har lenge hatt det travelt med å tolke hans psyke. For likegyldig hvor helliggjort profeten kan være, så beveger han seg sjelden utenfor ringen av det dødelige menneskes sjelelige erfaringer.

Bare en eneste mennesketype, en eneste skikkelse, finner vi i Bibelen alene, og ingen andre steder: Maria, Guds mor. Religiøse eller dikteriske søsterportretter eksisterer ikke. Hva kan det skyldes? Hvorfor dukket ikke andre Mariaer fram i St. Claras, St. Katharinas eller St. Teresas helgenrike århundrer? Og hvorfor skulle ikke diktere kunne kopiere også henne, slik en Dostojevski kopierte Maria Magdalena i sin Sonja? Fordi Maria er Guds mor, og fordi Han ikke kan ha mer enn én mor? Naturligvis. Men dikterne vil dessuten svare: Fordi hun også er uten synd, helt fra unnfangelsens øyeblikk av. Og hvilke erfaringer har de å øse av, om de ville skildre et syndefritt menneske? Ingen andre enn Marias egne.

Bibelen forteller ikke om henne med mange ord. Men så innholdsrike er de, at det har tatt Kirken århundrer å tyde dem til bunns. Og kanskje gjemmer de fremdeles på hemmeligheter, som først med tiden skal bli åpenbart for den. For i Kirken alene lever hun sitt liv. Utenom den vil hun aldri bli annet enn misforstått og miskjent. Her gjelder både Jesu løfte til apostlene og deres etterfølgere om Talsmannen, som skal lære dem alt, og Hans ord om det som skal være skjult for denne verdens vise og kloke og bli åpenbart for Hans egne små.

Hvordan er det da Talsmannen, den Hellige Ånd, har åpenbart Maria for Kirken? Ut fra hva apostlene visste om seg selv og andre mennesker? Nei, ut fra det de visste om Kristus. Bare i lyset av sin Sønn kunne hennes skikkelse tre stadig mer tydelig frem. Og etter som den ble mere og mere tydelig, måtte hun også selv bli elsket stadig mere.

Ikke-katolske kristne har tatt forargelse av kjærligheten til Maria. Fordi de ikke ser henne som hun er, kan de heller ikke skjønne, hvorfor hun blir elsket. At det ikke er for hennes egen skyld, men fordi hun speiler Skaperen i det skapte, og speiler Ham klarere enn noe annet menneske.

Men kan vi ha det minste begrep om, hvordan hun i virkeligheten så ut? Nei, her er ikke tale om legemet, men om sjelen. Mørkøyet og mørkhåret var hun vel, som de fleste av Israels døtre. Ånden som inspirerte alle de bibelske forfattere, inspirerte dem bare ikke til å interessere seg for ansikter. Og likegyldig hvordan hun så ut, så var hun så selvfølgelig *til*, at den første av evangelistene, St. Matteus, kan nøye seg med å presentere henne for oss i en bisetning. «Da hans (Kristi) mor Maria var trolovet med Josef,» skriver han. «viste det seg før de kom sammen, at hun skulle bli mor ved den Hellige Ånd.»

St. Lukas, som må regne med lesere som ikke har

sett hverken Jesus eller Maria, og som dessuten kanskje har fått Maria selv til å fortelle, gir en litt mere inngående skildring av det St. Matteus sier var hendt. «I den sjettede måned,» heter det hos den tredje av evangelistene, «ble engelen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilea, som heter Nasaret, til en jomfru som var trolovet med en mann som het Josef, av Davids ætt, og jomfruen het Maria.» Gabriel bringer henne bud om, at hun skal bli mor og føde en sønn, Jesus. Han skal være stor og kalles Sønn av den Høyeste. Men Maria spør engelen, hvordan dette skal gå til. For hun kjenner ikke noen mann. Engelen svarer, at den Hellige Ånd skal komme over henne, og kraft fra den Høyeste skal overskygge henne. Derfor skal også det hellige som blir født av henne, kalles Guds Sønn. Og Maria sier: «Se, jeg er Herrens tjenerinne. La det bare skje slik med meg som du har sagt!»

Hvor gammel er hun, da dette hender? Vi får ikke vite det. Men vi har lov til å gjette på noe mellom 12 og 15 år.¹ Så ung. Og hvordan skal man nå kunne forklare, at en pike på bare 12—15 år kan vise en slik ydmyk innsikt i de himmelske ting? Svaret ligger ikke i det man i våre dager kaller et gunstig arvestoff, og et heldig miljø, men ene og alene i de ordene engelen Gabriel hilser henne med, da han trer fram for henne: «Hill deg, full av nåde! Herren er med deg.» For den som er full av nåde, kan ikke ha plass for noe annet, og altså ikke heller for noen synd. Og den som har Herren med seg, har ingen annen ved siden av Ham. Med Herren alene drøfter hun både stort og smått, og fra Herren får hun hele sin visdom.

Allerede her ved det første bibelske møte med Maria, må dikteren og psykologen melde pass.

Ufattelig for all jordisk fantasi og fornuft er også hennes liv i tiden etter engelens budskap. Hun forteller ikke om det i øst og vest. Josef, hennes mann,

¹ Mange vil her mildest talt stusse. Men forfatteren er i sin rett når han gjetter på at bebudelsen fant sted så tidlig som mellom Marias 12. og 15. år.

En har her historien å støtte seg til. I Palestina var den alminnelige gifte-alderen mellom 18 og 24 år for mannen og ca. 12 år for kvinnen. Vel var det den unge manns rett til å treffe sitt valg, men ikke uten farens mellomkomst — som undertiden hadde det avgjørende ord. For den unge piken var det faren som førte forhandlingene, men en pike på 13 år måtte gi sitt samtykke.

Den offisielle friing ble gjort overfor pikens far, og med ham ble drøftet alt som vedrørte brudens medgift og den juridiske garanti for fremtiden i tilfelle skilsmisse eller manns død. Så fulgte forlovelsesakten som — i motsetning til vår tids skikk — innebar et virkelig ekteskaps fulle juridiske virkninger. Seremonien fant sted i «brudens» hjem i nærvær av vitner, der «brudgommen» overrakte sin utvalgte en hvilken som helst sum med ordene: «Ved dette er du min brud.» Fra nå av var brudgommen «mann» og bruden «kone», men enda gikk det en god tid — vanligvis et år — før deres ekteskapelige samliv virkelig fant sted. Så ble det holdt bryllup, idet bruden ble ført til brudgommens hus.

I overensstemmelse med Bibelens beretning fant altså bebudelsen sted mellom forlovelsen og bryllupet. Når Maria svarer engelen at hun ikke kjenner noen mann, så innebar denne hebraiske omskrivingen med ordet «kjenne», et stående løfte om kyskhed. *Red.s anm.*

må få vite om det som er hendt, av en annen engel. Selv drar hun av gårde så fort hun kan til sin slektning Elisabeth, som bor i en by i fjellene. For også Elisabeth skal ved et Guds under bli mor. Og her, ja, først her jubler hun ut sin guddommelige hemmelighet i en lovsang. Men selv om det er Elisabeth hun synger den for, er det Herren den er rettet til, den også. For det er stadig Hans nåde hun er fylt av, og den alene: «Min sjel høylover Herren, og min ånd gleder seg i Gud, min frelser.»

Hun vender tilbake til Nasaret, og Josef blir hennes mann. Men ekteskapet er og blir et søskenforhold. Maria føder Jesus i Betlehems-stallen, uten smerte, slik Eva og alle kvinner etter henne også ville ha født sine barn, om de ikke hadde syndet. Både før, under og etter fødselen bevarer hun sin jomfruelighet. Gjeterne finner henne og Josef og barnet i krybben og forstår at engelen der ute i natten talte sant, da han sa: «I dag er det født en frelser for dere i Davids by.» Siden bærer Maria Jesus fram for Herren i templet, og Simeon og Anna, datter av Fanuel, profeterer over ham. Fra Østerland kommer de tre vise året etter og ofrer gaver til ham: gull, røkelse og myrra, fordi han er både konge, Gud og menneske. Så flykter hun med Jesus og Josef til Egypt og vender ikke tilbake til Israels land, før de som sto barnet etter livet, er døde.

Men under alle disse merkelige og høydramatiske begivenhetene, som bekrefter at Jesus er Guds sønn, sier hun ikke et ord til oss. Vi får i det hele ikke vite annet om henne, enn at hun gjemmer alt det som skjer i sitt hjerte og tenker over det.

(Etter Bonfigli)

Tenker over det? Ja, taler om det med Herren. Der har vi det igjen!

Først da Jesus er blitt 12 år gammel, og hun i tre dager har lett etter Ham i hele Jerusalem, og så endelig finner Ham i templet, slipper disse ordene ut av henne: «Sønn, hvorfor har du gjort dette mot oss?» Se, din far og jeg har gått og lett fortvilet etter deg!»

Men hvem er de rettet til? I øyeblikkets smerte og glede er hun kanskje ikke riktig klar over det. Så derfor må Jesus fortelle henne det. «Hvorfor lette dere etter meg?» spør Han. «Visste dere ikke at jeg må være hos min Fader?»

Hos min Fader? Ja, hos Ham, som er ett med Sønnen. Men så er jo også Jesus Herren. Det står at hun ikke skjønner hva Han sier. Så må hun vel enda tale en stund med Herren, før hun kan forstå at det barnet hun har båret under sitt hjerte og vugget i søvn ved brystet sitt, virkelig er Herren. Lille mor! Lille store mor!

Årene går. Bibelen lukker dem og Jesus og Maria inn i den samme dype tausheten. Først ved brylluppet i Kana ser og hører vi henne på ny. Da taler hun igjen til Jesus. Men denne gangen vet hun at det er til Herren. Hun sier til Ham: «De har ikke vin.» Og etter å ha fått svaret hans, vender hun seg mot tjenerne: «Det Han sier til dere, det skal dere gjøre.» Det er de eneste ordene vi har av henne, som er rettet direkte til menneskene. Tjenerne, de eneste som hørte dem, trodde vel også at de bare gjaldt det som nå skulle skje. Men Guds Ånd, som bodde i henne gjorde ordene til et bud for alle tider. Marias ene store bud: *Det Han sier til dere, det skal dere gjøre!*

Og da hun nå har gitt oss det, lar Gud henne mer og mer forsvinne ut av Bibelens beretning. En dag Jesus er inne i et hus og forkynner, prøver hun forgjeves å få fatt på Ham. Kanskje vil hun advare Ham mot fariseernes ondskap, eller kanskje bare minne Ham om at Han må spise og hvile litt også. Da hører hun Ham rope innenfra huset at Hans mor er den som gjør Guds vilje. Så er det ikke bare fordi hun har født Ham til verden, Han elsker henne som sin mor, men også og enda mer fordi hun lever sitt liv med Herren. Og en kvinne av folket priser hennes legeme salig. For en kvinne av folket ser ikke lenger enn til det som er synlig for øyet. Men Herren gjør henne like fullt til en profet. For et legeme som synden ikke bor i, vil heller ikke kunne dø. Derfor skal Maria engang, både med sjel og legeme, bli tatt opp fra jorden til den evige salighet.

Men før det skjer, — og Bibelen tier også om dette — nevner den henne enda to ganger. Ved Jesu kors sto hans mor, forteller St. Johannes. Og da nå Jesus så sin mor og ved siden av henne den disippel Han elsket, gir Han dem til hverandre og gjør Maria til mor for oss alle. Og så ser vi henne til slutt blant dem som St. Lukas i «Apostelgjerningene» forteller om holder ved i bønner. Selv i den aller bitreste time sto hun altså fast hos Herren. Og selv da den herlighet den Enbårne har fra Faderen, og som hun med sjel og legeme hadde vært nærmere enn noe annet menneske, — selv da den hadde oppløst seg til usynlighet for hennes øyne, trodde hun like inderlig som før. For hun holdt jo ved i bønner.

(Forts. neste side.)

G. K. Chesterton —

Motangrepets profet

Av Christopher Hollis

Det later til at alle kjenner Dem, mr. Chesterton,» sa en amerikaner til Gilbert Chesterton en dag de vandret nedover en gate i London, for alle passerende stoppet og stirret på den veldige skikkelsen. «Ja,» sa Chesterton, «og hvis ikke, så spør de.» Dette var naturligvis en av hans utrettelige vitser over sin egen tykkelse, men det var ikke bare på grunn av sin korpus at Chesterton ble en av de mest kjente skikkelser i London i begynnelsen av dette århundre. Som ung mann, like etter boerkrigen, gikk han til stormangrep på verdensopinionen med sine artikler i Daily News, hvor han som profet for en ny liberalisme — en liberalisme som hvilte på respekt for tradisjonen — og en ny ortodoksi, latterliggjorde religionens fiender. Det var først tyve år senere jeg ble kjent med ham; da hadde helbredshensyn, alder og en hustrus omsorg tvunget ham til å leve et roligere liv. Men hans samtidige kan fortelle at i engelsk pressehistorie har aldri noe vært ventet med større spenning av det lesende publikum enn hver ny artikkel fra Chestertons hånd for 40 år siden.

«En sky ruget over menneskets ånd, et jammerlig vær. En usunn sky knuget sjelen den gang vi var gutter sammen. Vitenskapen kunngjorde tomheter og kunsten beundret forfallet. Verden var gammel og ferdig, men vi to var lystige», skrev han i de dager til sin gamle skolekamerat E. C. Bentley.

Det var også i de år hans livslange, inspirerende vennskap med Hillaire Belloc tok til i en liten fransk kafé i Soho. I 1913 skrev Belloc en meget bemerkelsesverdig bok, «The Servile State», (Slavestaten), hvor han spår at det som vil komme ikke er en stadig voksende kapitalisme, heller ikke det som sosialistene drømmer om: det klasseløse samfunn, men slavestaten. Belloc mente det ikke

Hva sier så dikteren og psykologen? Hvis han er ærlig, mon ikke det samme som Simon Peter, da han så hva han ikke kunne forstå: «Herre, gå fra meg, for jeg er en syndig mann!»

For like så sikkert som Maria er menneske, så er hun også et mysterium. Men nettopp derfor er det hun så meget bedre enn alle andre kan hjelpe oss fram til det største av alle mysterier, til Jesus Kristus, Herren selv. Og som dette blir mer og mer klart for Kirken, kaller den med voksende iver på hennes forbønn. Ja, siden begynnelsen av det forrige århundre har den til og med tilegnet henne den vakreste av alle årets 12 måneder, mai måned. Hver dag i denne måneden ærer den henne med en særskilt andakt. Med vårvinden nynnende om klokke-tårnet og solen glitrende i rutene, med alteret lavende og lysende av det duftende blomsterveld, følger Kirken ydmykt sin maidronning på hennes hemmelighetsfulle offervei fra ungpikens «Fiat!» til Himmeldronningens moderlige bønnevirke hos den Hellige Treenighet.

Rosa mystica, ora pro nobis!

F. H.

nyttet å avverge denne fare ved å konsentrere all eiendom på statens hender eller ved å la den hope seg opp hos noen få rikmenn; den eneste utvei han så, var å distribuere eiendommen på flest mulig. «Hvis vi ikke gjeninnfører respekten for eiendomsretten,» skrev Belloc på titelbladet til sin bok, «kommer vi uvegerlig til å gjeninnføre slaveriet. Noe tredje alternativ finnes ikke.» Dette var også Chestertons mening og han kalte seg «distribuist». Men han var distribuist i politikken, fordi han av religion var kristen.

Blant de reaksjonære rasjonalister han var vokset opp med, var det særlig to standpunkter som ble ansett som fornuftige, frilynde og fremskrittvennlige: at mennesket ikke er vesensforskjellig fra dyrene, men bare et høyt utviklet dyr, og at Kristus ikke er vesensforskjellig fra alminnelige mennesker, men bare et fremragende godt menneske. Sine argumenter har Chesterton lagt klare fram i sitt hovedverk «The Everlasting Man» (Det evige menneske). Hvis vi går helt tilbake til den primitive huleboer, sier han, finner vi at huleboeren tegnet bilder på veggene i sin hule. Han tegnet naturligvis ikke så godt som Rembrandt og Rafael, men poenget er ikke at Rembrandt og Rafael tegnet utmerket, huleboeren mindre godt og bavianen og hyenen svært dårlig. Poenget er at Rafael og huleboeren begge tegnet, mens bavianen og hyenen ikke tegner i det hele tatt. «Kunsten er menneskets underskrift». Det han vil si er at blant dyrene er mennesket i sitt slag enestående og vesensforskjellig fra dem. Alt vi vet om det manglende mellomledd, er at det mangler. Og han fortsetter: Kristus fremsatte visse leveregler og morallbud på samme måte som Konfutse og Sokrates. Men Kristus gjennomtrenger sine læresetninger med en rekke forbløffende påstander og profetier. Disse hans påstander må ha en forklaring, de er enten sanne eller falske. Også i Kristus må det være en vesensforskjell: enten er han gal eller også er han virkelig Gud, et alternativ det slett ikke er tale om hvor det gjelder Sokrates.

For Chesterton var livet en kamp mellom kristendommen og dens motstandere. I «The Ballade of The White Horse» (Balladen om den hvite hest) forteller han historien om den kristne kong Alfreds kamp mot invasjonen av danske hedninger, «de Kristus-løse riddere». Vi som

er fra Wessex og har levd vårt liv mellom Sommerset og Wiltshire kan ikke unngå å bli beveget av Chestertons vers hvor han «vandret et stykke bort fra hjemmet... og betraktet den vestlige himmelglød slukne over veien til Frome...»

I det hemmelighetsfulle distrikt midt i Wiltshire ligger med bare noen få miles mellomrom de tre store minnesmerker Avebury, Stonehenge's stener og Edingtons hvite hest, laget av meneskehender lenge før det fantes noen skreven historie.

«Before the gods that made the gods
Had seen their sunrise pass,
The White Horse and the White Horse Vale
Was cut out of the grass.»

(«Før de første guder begynte sitt liv
ble den Hvite Hest og den Hvite Hests dal
holdt ren for gress.»)

Og det var på denne allerede før kristendommen så betydningsfulle jord slaget om et kristent England ble vunnet. Det paradoksale ved dette sammentreff måtte nettopp tiltale Chestertons dramatiske sans.

Man hører ofte folk si at religionen er nødvendig for å opprettholde orden. Det er noe sant i dette, men det er bare en halv og derfor farlig sannhet, for religion kan bare være til gagn hvis den aksepteres for sin egen skyld, fordi den er sann. Derfor sier kristendommen oss at mens de rike kjemper for å beholde sine rikdommer og de fattige for å bli rike, er det en lykke å være fattig og meget farlig å være rik.

«Wherefore was God in Golgatha
Slain as a serf is slain,
And hate He had of prince and peer.
And love He had and made good cheer
Of them that like this woman here
Go powerfully in pain.»

(Hvorfor ble Gud slått i hjel på Golgata som en trell? Han ble hatet av de mektige, men elsket og trøstet dem som likesom denne konen her er mektige i sin lidelse.)

I diktet viser den hellige Jomfru seg for kong Alfred i hans mørkeste stund og sier:

«I tell you naught for your comfort
Yea, naught for your desire,
Save that the sky grows darker yet
And the sea rises higher.»

(Jeg kan ikke fortelle deg noe trøstefull,
Eller noe som kan oppfylle dine ønsker,
Jeg kan bare si at himmelen blir mørkere
Og at havet vil reise seg enda høyere.)

Og Alfred mottar budskapet som gode nyheter. Og det er også gode nyheter; for først når kristendommen blir ribbet for alle sine verdslige fordeler, først da kan den kristne være sikker på at han holder fast ved kristendommen for dens egen skyld. «Søk først Guds rike og Hans rettferdighet; da — da — vil alt annet bli gitt dere i tilgift.» Den kristne tro må således aksepteres for sin egen skyld, men er den en gang tatt imot, bemektiger den seg alle de hedenske menneskers rene gleder og gode ytelser, påtar seg også å våke over bevarelsen av dem. Kristus kom ikke bare for å redde menneskeheten, men — for å bruke et dristigere ord — for å frelse ver-

den; alle skapte ting kan nå bare leve i kristendommens atmosfære.

Da det så ut til å gå over styr for Alfred, trengte han seg forkledd som harpespiller inn i danskens leir. På veien går han forbi Den Hvite hest og ser at danskene har latt den gro over med ugress. I leiren finner han kong Guttorm og hans menn. De klager over alle tings håpløshet og den uavvendelige død. Da kommer Alfred med sin kristne utfordring:

«What have the strong gods given?
Where have the glad gods led?
When Guthrum sits on a hero's throne
And asks if he is dead?»

(Hva har de sterke guder gitt dere?
Hvorhen har de glade guder ledet dere?
Når Guthrum sitter på en heltetrone
Og grubler over døden?)

Og så kommer han med sitt kristne svar:

«That though you hunt the Christian man
Like a hare on the hill-side,
The hare has still more heart to run,
Than you have heart to ride.»

(Selv om du jager den kristne som en hare over åsen, har haren mere mot til å løpe enn du har til å ride etter den.)

Den hvite hest er symbolet på alt som er rent og godt i de før-kristnes liv, og fordi danskene glemmer å holde den ren er dommen over dem:

«Not that your gods are nine or ten,
But because it is only Christian men
Guard even heathen things.»

Mr. Belloc skrev sin bok «The Servile State» og Chesterton sin ballade et par år før krigen brøt ut i 1914. Jeg kan så vidt huske de årene. Alle trodde at verden ganske av seg selv ville bli stadig bedre og at religionen var en likegyldig privatsak; man leste i bøker om gamle dagers barbari, men Gud skje lov, alt dette hørte uigjenkallelig fortiden til. Hvis jeg den gang hadde antydnet at slikt igjen kunne komme til å skje i Europa, ville jeg blitt betraktet som splitter gal; nå har jeg i løpet av en halv menneskealder sett slaveri og ødeleggelse, forfølgelser og tortur ikke bare igjen dukke opp igjen i Europa, men i en utstrekning som er ukjent i historien. I land etter land har jeg sett vitnesbyrd om at «det bare er kristne men som vokter selv hedenske ting». Jeg har sett Den hvite hest, antagelig for første gang siden kong Alfreds dager, helt tilgrodd — og jeg har sett den igjen bli renset. En dag hørte jeg et barn i toget spørre sin mor: «Mama, hvor lenge har den hesten stått der?» «Jeg vet ikke,» svarte moren, «den har vært der så lenge jeg kan huske.» Og det hadde hun sannelig rett i.

Gilbert Keith Chesterton var en meget stor mann, fordi han var en meget ydmyk mann. Til hverdags var han nesten latterlig avhengig av sin hustru. Jeg husker jeg så ham en dag stå utenfor heisen i annen etasje i et hotell. «Skal vi gå trappen eller skal vi ta heisen,» spurte jeg. «Nå komer min kone,» sa han, «hun kan bestemme det.» Men hans ydmykhet var noe meget mer enn hjelpeløshetens ydmykhet. Siste gang jeg så ham, var da to studenter kom fra Spania og betrodde meg at deres største ønske var å møte Chesterton. I et overilet øye-

KRISTEN SAMFUNNSÅND

V. «LIKEDANNET MED GUDS SØNNES BILLEDE» (Rom. 8.)

GUDS HELGENER OG VI

Av dominikanerpater A. J. Lutz

Den første virkning av vår bønn i Jesu navn, hva enten vi ber alene i vår sjels indre helligdom, eller i samfunn med hele Kirken under den liturgiske gudstjeneste, er en klarere bevissthet om at Kristus lever i oss og vi i Ham. Det hender at denne tanke fremkaller en underfull fornemmelse av trøst, begeistring og overjordisk fred. «Brente ikke vårt hjerte i oss da Han talte til oss på veien og la ut skriftene for oss», sa de to disipler som hadde fått følge av Jesus på veien til Emmaus. (Lukas 24.) Noe lignende opplever stundom den bedende sjel, og da føler den at et eneste øyeblikk i samfunn med Gud gir oss uendelig mer av åndelig rikdom enn all verdens visdom eller poesi. Slike himmelske stunder er imidlertid sjeldne på jorden. «Vi vandrer i tro, ikke i det klare syn». Men de er heller ikke det viktigste i vårt samfunn med Kristus.

Av meget større verdi enn all følelig glede og trøst er en alltid fastere vilje til å være likedannet med Kristus, d. v. s. å bli delaktig i Jesu hellige liv. «Den som blir i meg og jeg i ham, han bærer megen frukt». (Johs. 15.) Den frukt Jesus taler om er et hellig liv. «Frukt av Anden er kjærlighet, glede, fred, tålmod, mildhet, godhet, langmodighet, saktmodighet, troskap, beskjedenhet avhold, kyskhet». (Gal. 5, 22—24.)

Allerede som mennesker skapt i Guds billede, ble vi kalt til et liv i overensstemmelse med Guds egen hellighet. Den moralske naturlov, som Skaperen har skrevet i alle menneskers hjerte, er ikke vilkårlige bud, som bare er gode fordi Gud vil dem. Den er en åpenbaring av Guds egen rettferd, renhet, barmhjertighet, troskap, styrke. Den kristne morallov går imidlertid ut på å skape i oss et liv som i meget høyere forstand stemmer overens med «Guds Sønnens billede». For en kristen er ikke bare Guds skapning, men Guds barn «født av Gud» (Johs. 1) delaktig i Jesu eget liv som Guds Sønn, «delaktig i den guddommelige natur» (2. Pet. 1). Den naturlige morallov

blikk lovet jeg å ordne det, men etterpå angret jeg. Jeg skrev til fru Chesterton for å forklare og be om unnskyldning; hun svarte med å be oss alle tre komme ned til Beaconfield. Vi dro der ned en ettermiddag til te; da vi skulle gå mumlet de to spaniere noen høflige ord om hvor snilt det var av ham å ta imot dem. «Slett ikke,» svarte Chesterton, «det var snilt av dere å komme. Og skulle dere komme herover en annen gang, må dere endelig la meg få vite det.» Han var ikke klar over at det var han som hadde gledet dem mest. Det siste jeg så av ham var at han sto og vinket farvel til oss med vinden ruskende i håret, kolossal som en innbygger fra Brobdingnag skrevende over Lilleputs hager.

For 70 år siden sa en profet, enda større enn Chesterton: «Tidevannet går ut. Det kommer til å gå helt ut, men så vil det komme helt inn igjen.» Jeg vet ikke når tidevannet vil snu, ikke en gang om det har langt igjen til sitt vendepunkt. Men når det snur, da vil Gilbert K. Chesterton fremstå i sin fulle glans som motangrepets profet. For de siste seire vil bli fornuftens,

sier: «Følg din fornuft! Lev som åndsvesen! Lev som fri og ansvarsbevisst personlighet!» Den kristne morallov sier: «Vær Guds etterlignere som elskede barn» (Ef. 5). «Vær fullkomne som deres Fader i himmelen er fullkommen» (Math. 5). Vårt ideal er altså Gud selv. Vi ser Ham ennå ikke åsyn til åsyn; allikevel ser vi Ham i menneskelig skikkelse i Jesus Kristus. Likesom Guds evige usynlige visdom kom oss i møte i menneskelige ord da Jesus talte om Faderen og om hans rike, slik står også Guds hellighet synlig for våre øyne når vi betrakter Jesus Kristus i hans liv og død. Han er altså vårt ideal. Han lever det menneskelige liv med guddommelig fullkommenhet. For å kjenne hvordan vi selv skal tenke, handle, lide i denne verden behøver vi bare å løfte våre øyne opp til Ham med den ærlige vilje til å ta imot den gjenskapende kraft som utgår fra Ham.

For den kristne moral består ikke i en kald overensstemmelse med en skreven lov, men i et levende fellesskap med Guds Sønn. Det egentlige og vesentlige i den kristne livsvisdom er altså ikke det skrevne Evangelium, for ingen menneskelige ord, om de så er valgt av Gud selv, kan gjengi den guddommelige åpenbarings fulle rikdom. Det dypeste i den nye pakts lov er den hellige Ånds nåde som bor i oss, når vi er blitt gjenfødt som Guds barn i Kristus og innlemmet i Ham, som levende grener på Vintreet. Derfor adlyder vi den skrevne morallov ikke som treller, men som frie Guds barn. For trellen er loven uttrykk for en fremmed vilje. Han bøyer seg for den av frykt, fordi den fremmede herre er den sterkere. For Guds barn derimot er Guds vilje ingen fremmed vilje. Deres hjerte er ett med Guds hjerte, fordi «Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved den hellige Ånd» (Rom. 5). Hva Guds vilje enn krever av dem, så er de med Jesus. «Ikke som jeg vil, Fader, men som Du vil.»

Det moralske ideal som kristendommen setter opp for oss, vekker mot og glede, når en ser i det en åpenbaring av Guds egen hellighet og et bevis på Guds kjærlighet mot oss. Det virker derimot avskrekkende og forvirrende på dem som ikke eier troens overnaturlige virkelighetssans og offervilje. De prøver å rettferdiggjøre sin uvilje mot Evangeliets lov ved å påberope seg den menneskelige natur for å ta den alene som norm. «Du vil være en kristen», sier de, «nå vel, det står fritt for deg å fornekte deg selv og bære ditt kors. For meg er det nok å være menneske. Min rettesnor er naturen; min visdom er min fornuft. Jeg tilbakeviser alt det som ikke lar seg innordne i mitt naturlige åndsliv.»

Slik taler den såkalte rent humanistiske visdom. Den har sitt utspring i den hedenske humanisme, som begynte å gjøre seg gjeldende ved slutten av middelalderen, da den antikke kultur igjen fikk makt over sinnene. Gjennom den greske poesi og filosofi, gjennom det gamle Roms historie mente man å oppdage en menneskehet av edlere art, så harmonisk vakker, så livsglad og sterk, at kristendommen med sin lære om syndefallet, med sin forkynnelse om bot, anger og selvfornektelse sto for mange

som en fiende av all lykke og skjønnhetstrang. En frafallsbevegelse satte inn, båret av den tanke at mennesket er seg selv nok.

Alt dette er fantasibilleder. Den antikke verden var alt annet enn harmonisk og lykkelig, og den moderne verden som under påskudd av ren humanisme forakter og forneker Kristus, synker enda dypere ned i elendighet og åndelig mørke. Det fins ingen annen menneskelig natur enn den som ble skapt av Gud til en overnaturlig salighet, som deretter lå under for synden, og endelig i Jesus Kristus ble frelst fra syndens treldom og ført tilbake til Gud. Etter hvert som menneskeheten fornektet Evangeliet, mistet den ikke bare det lys og det liv som er fra himmelen, men også de naturlige livsverdier én etter én, inntil den kom dit hvor den står i dag, nemlig foran valget omvendelse til Kristus, eller undergang i grufullt barbari. Et menneske som alvorlig tenker over hva som står på spill, kan ikke lenge være tvilrådig. «Jeg velger Kristus. Jeg vet godt at det ikke er vi som elsker og søker Ham først. Det er Han som velger oss. Men opplyst og styrket av hans nåde, vil jeg ta imot alt hva Han vil gi meg, og gi Ham alt hva Han krever av meg.»

Det menneke som gjør alvor av dette forsett, blir imidlertid ikke spart for smertefulle prøvelser. Jesus har forutsagt det. «I verden skal dere ha trengsler». Men den farligste motstand møter vi i vårt eget indre, i vår natur, som stadig lider under følgene av den hemmelighetsfulle katastrofe, som i slektens urtid brøt inn over menneskeheten: syndefallet. Det onde begjær er så inngrodd i vår natur, at en del kristne betrakter den som til bunns fordervet og i den grad ødelagt, at det ikke er spor av noe godt igjen i oss. Mennesket er bare synd, mener de. Dette syn er for mørkt. Før som etter syndefallet er mennesket Guds skapning, og Gud skaper ikke det onde. Synden fratok mennesket det overnaturlige liv som gjør oss delaktige i Guds eget liv; men sin natur som åndsvesen med fornuft, fri vilje, følelser, mistet mennesket ikke. Tapet av Guds nåde hadde imidlertid den virkning å ødelegge den fred, den harmoniske orden som hersket i menneskets natur, så lenge den sto under nådens livgivende og foredlende makt. Istedenfor å søke Gud hadde mennesket søkt seg selv. Straffen for og følgen av dette opprør ble da en usalig hang til bare å se sitt eget jeg og til blindt å gi seg over i instinktenes vold, slik at mennesket alltid sank dypere ned i åndelig mørke, i forståelsesløshet for og uvilje mot de goder som svarer til vår åndelige natur. Allikevel lærer historien og vår egen erfaring oss at ikke alt lys er slokket, ikke alle edle lengsler og høyere evner er utslettet i mennesket. De Paulus-tekster man påberoper seg for å påstå at mennesket bare er synd, er langt fra å si noe slikt når man leser dem i sammenheng med Apostelens lære i det hele tatt og med Evangeliet. For Evangeliet og Apostelens brev henvender seg ikke til en menneskehet, hvor all høyere livsenergi, alle edlere følelser, all motagelighet for det himmelske er dødd bort, men til mennesker med fornuft, fri vilje, ansvarsfølelse og bevissthet om at «vi er av Guds ætt» (Ap. gj. 17). Hvilken mening ville det ellers være i alle religiøse og moralske formaninger, i all oppfordring til modig og energisk handling?

Men hvor meget menneskets natur enn er blitt herjet av synden: i Kristus er det frelse og helsebot for den. Vi er solidariske med Adam; men vi har fått ny livskraft ved å bli innlemmet i Kristus. Uhyggelige følger av syndefallet vedblir å tyngre på oss; men vi har også av nåde fått andel i Jesu vitalitet som Gudmenne-

sket. Vi lever i Ham, og Han i oss; vi virker med Ham og Han med oss. For det er også et feilaktig syn på Guds nåde å mene at den gjør oss helt passive. Den undertrykker ikke vår aktivitet, men vekker den. Guds nåde er skapende, livgivende.

Hvor vakkert kommer ikke dette fram, f. eks. i Jesu lignelse om sedekornet som faller i god jord! Av seg selv frambringer jorden ingen frukt. Allikevel gjemmer den i sitt skjød krefter som er egnet til å medvirke til kornets vekst, og det er kornet som vekker den med sin egen iboende livskraft og tar den opp til seg.

De teologer som benekter all menneskelig medvirken med Guds nåde, og i det hele tatt alle skapte veseners samvirke med Skaperens allmakt, mener derved sterkere å framheve Guds absolutte, transcendentale storhet, som hever Gud uendelig høyt over verden, mennesker og engler. Men de ligger under for en illusjon. Gud åpenbarer sin storhet og sin makt i høyere grad, når Han gir sine skapninger ikke bare å være til, men også å utfolde en virksomhet som svarer til deres natur. Deres virksomhet tar ikke noe fra Guds virksomhet som høyeste Årsak, men åpenbarer den. Dette gjelder både for den fysiske og den åndelige verden, for det naturlige liv og det overnaturlige. Vil man få skapningenes virksomhet opphevet og likesom oppslukt av Guds virksomhet, så blir også skapningens vesen og væren oppslukt av Gud, og istedenfor å oppnå et mer overveldende inntrykk av Guds transcendent, havner man i pantheisme, nemlig i den form for pantheisme som i den antikke verden ble hevdet av Parmenides, og i den nyere tidsalder av Spinoza: det fins bare én virkelighet og én substans — Gud.

Lever vi nå i Kristus i kraft av hans frelsende nåde, og virker vi med den i trofast kjærlighet, så blir vi også mer og mer delaktige i Jesu fullkommenhet, «likedannet» med Ham, til tross for den motstand vår gode vilje møter i vår syndige natur. For vår store oppgave som kristne er å bli hellige. Dette navn «de hellige» var opprinnelig ensbetydende med «de kristne». Apostelens brev er sendt til «de hellige i Korint», «de hellige i Efesus», o. s. v. I dag kaller vi hellige de kristne som med heroisk troskap følger etter Kristus, villige til heller å dø enn selv i de minste ting å handle mot Guds vilje. Protestantiske teologer tillegger oss gjerne den mening at det er umulig å oppnå en høyere grad av fullkommenhet, med mindre man går i kloster. Alminnelige mennesker som gjør sin daglige plikt i hjemmet og i samfunnet, så samvittighetsfullt de enn lever, skal være utelukket fra helligheten. Dette er en av de mange fabler som er satt i om-løp angående katolisismen. Helligheten, det er å elske Gud «av hele sitt hjerte, av alle sine krefter». (Legg merke til dette Herrens ord, de som mener at vi er uvirksomme!) Å elske Gud og sin neste for Guds skyld, å overvinne hovmod, egoisme, og de andre syndige drifter, å framføre sitt liv som en uavbrutt offergave til Gud, ikke å være «av denne verden», skjønt vi ennå lever i den, å tåle sykdom, sorg, savn, forfølgelse med en ydmyk underkastelse under Guds vilje, det kan enhver kristen som åpner sitt hjerte for den hellige Ånds impulser. Å bli munk eller nonne er en plikt for den som Gud kaller til denne livsform, men å gå i kloster uten kall, det ville føre til noe helt annet enn hellighet. En del protestantiske teologer er forarget over at flertallet av de helgener som Kirken har kanonisert var ugifte. De vil i dette faktum se en slags ringeakt for ekteskapet. Men også her er de på villspor. Kanonisasjonene er her ingen målestokk. Hvor høyt for øvrig den katolske Kirke setter

Tegn å tyde

Av Peter Schindler

En idé kan fremsettes på mange måter og bibringes andre ved vidt forskjellige metoder: gjennom ordet, det være seg på prosa eller i poetisk form, talt, sunget, skrevet eller trykt; og ved tegn, symboler, sinnbilleder som kunstneren legger en klar mening i. Vi vet alle at *Kors*, *anker* og *hjerter* skal symbolisere «Tro, håp og kjærlighet», og ser vi en *bikube* som sinnbillede, vet vi at det hverken skal tale om smertefulle stikk eller om honningens sødme, men vekke bevisstheten om flid hos oss.

Mange av kristendommens idéer er så abstrakte og så rike på innhold at man den gang da lesekunsten bare ble behersket av noen få, foretrakk å gi dem uttrykk i symboler som alle forsto. Til de eldste som stammer fra oldkirkens graver i katakombene og fra de eldste dekorerte kirkebygninger, kom det nye til i Middelalderen. Mange av dem har vi vennet oss slik til at vel de færreste gjør seg opp noen mening om hva de egentlig vil si oss, eller hvor de stammer fra, de er der nå en gang akkurat som riksvåpnet, kroner eller varemerker.....

Korset er ikke kristenhetens eldste sinnbillede, det sto i århundrer i skyggen av *Kransen* som symboliserte oppstandelsen, og før Middelalderen var det aldri realistisk, dvs. som krusifiks, men alltid symbolsk og dekorativt. Av den grunn fikk det en rekke forskjellige former: gresk, latinsk eller egyptisk, orientalsk, gotisk osv.

ekteskapet kan man lett overbevise seg om, når man vil gjøre seg bekjent med den katolske familiemoral.

For det hender — Jesus har forutsagt det — at Gud selv vitner om heroiske kristnes hellighet ved å virke tegn og under gjennom dem, både under deres jordiske liv og etter deres død, til gavn for den som fromt påkaller dem. Etter inngående undersøkelser blir de da høytidelig erklært for hellige. Taler vi om helgenene, så mener vi som regel disse hellige menn og kvinner, som i tidenes løp er blitt helgenkåret, samt dem som i selve Bibelen har fått Guds vitnesbyrd, i første rekke Jesu hellige mor, Jomfru Maria. Helgenene er for Kirken hva store mennesker: tenkere, diktere, forskere, statsmenn, militære genier er for sitt fedreland. Helgenenes geni er den hellige Ånds inspirasjon. Det er Han som velger dem til å utfolde en særlig stor og velsignet virksomhet i Kirken, ved sitt arbeid eller sine lidelser, ved ordets forkynnelse eller martyrdøden, ved et dypt bønneliv og især ved sitt eksempel på heroisk Gudhengivenhet. Etter sine ytre levevilkår var de alle forskjellige fra hverandre. Men alle hadde dette felles at de i samfunn med Kristus ikke var «av denne verden», at de var «korsfestet med Kristus», slik at Kristus levde i dem. Helgenene er altså

Oldkirkens symbol for Kristus var *Fisken* hvis greske glose ICHTYS ga forbokstavene i setningen «Jesus Kristus, Guds Sønn, Frelseren» (Iesous Chreistos Theou Yios Soter). *Bokrullen* som dukket opp samtidig symboliserte Kristi lov: åpenbaringen i Kristus, den nye pakt. Katakombernes *palmegrener* forteller jo om seier og *ankrene* på gravene om salighetshåpet som er virkeliggjort i «oranten», en stående person med hendene rakt opp til tilbedelse som skal gi forestillinger om livet hjemme i himmelen, ansikt til ansikt med Gud.

I kirkekunsten får korset en hedersplass, strålende av edelstener, men er da et symbol på Kristi gjenkomst, ikke et minne om lidelsen. Man ser det også satt på en trone, flankert av lanser og isopstengelen med svampen. I felter ser man ofte de fire evangelisters symboler: *Oksen* (Mattheus), *Løven* (Markus), *Mennesket* (Lukas) og *Ørnen* (Johannes). *Hanen* på kirkespiret skal ikke minne om den hane som galte for Peter, men er et sinnbillede på årvåkenhet. *Aks* og *druer* eller *hostie* og *kalk* som alterdekorasjon forklarer jo seg selv likesom nøkkelen. *Lammet* med seiersfanen er lånt fra Johannes Åpenbaring som tegn på det drepte og oppstandne Agnus Dei (Guds Lam). At *duen* er tegnet på Den Hellige Ånd, er jo noe alle vet. I nyere tid er *trekanten med øyet* kommet til, et sinnbillede på den altseende treenige Gud.

Av bokstaver ser vi ofte kombinasjonene IHS eller IHC — på gresk forkortelser for Jesus og Kristus.

Tegn som *speil* for sannhet og *lampe* for årvåkenhet og en rekke lignende symboler for dyder og egenskaper er av nyere dato.

I vår egen tid har man laget et nytt symbol: for verdensfred i kristelig ånd, uttrykt ved et *gyldent kors* og en *hvit due* på *Golgatas tre høyder*; duen med fredens oljekvist er med Pavens tillatelse lånt fra hans private familievåpen (Pacelli: *pace*=fred). Det er meningen at det i alle land verden over skal gi uttrykk for ønsket om og viljen til den fred Kristus etterlot oss. Ved sin meget sigende og likevel så klare enkelhet taler det tydeligere enn mange ord og viser at symbolkunsten ennå lever.

et strålende vitnesbyrd om at Kristus er med sin Kirke alle dager inntil verdens ende.

Har man dette for øye, så er det lett å svare på alle de innvendinger som kan fremføres mot den katolske helgenkultus. Den mest enfoldige er vel den at helgenene skal være en slags avguder for det katolske folk. Flerguderi og overtro skal være en arv fra den hedenske fortid, en arv som folk hårdnakket holder fast ved. Apollo, Minerva, Kybele, Tor, Odin o. a. ble bannlyst av Evangeliet. Så setter man da Jomfru Maria og andre helgener i deres sted og tilber dem til den dag i dag som guddommelige vesener? Disse beskyldninger røper en sorgelig uvitenhet. Vi tilber ikke helgenene, så høyt vi enn beundrer dem. Og hva er det vi beundrer hos dem? Ikke noe annet enn underfulle virkninger av Guds nåde. De er for oss en herlig åpenbaring av Jesu hellighet og frelsende kjærlighet. Tilber vi kanskje solen, månen og stjernene, når vi i verdensaltet beundrer en åpenbaring av Guds allmakt og skjønnhet?

Når vi i våre helgener ser den guddommelige nådes verk, så er det også rimelig at vi føler trang til å ta dem som forbilleder. Vi glemmer nok ikke at vårt ideal er

Meningen med Det Hellige År

Av G. Michonneau

Det Hellige År har tiltrukket seg hele verdens oppmerksomhet. Det finnes knapt en avis som ikke har omtalt det, og billedreportasjen fyller første-sidene i aviser og ukeblad hvor en minst hadde ventet det. De store manifestasjoner er filmet og vist fram i kinolokaler verden over. En har ikke kunnet klage over mangel på *publicity*.

Jeg har ikke kunnet la være å tenke på alle dem som har lest og som kommer til å lese om Det Hellige År. Jeg tenker på dem som ikke deler vår tro, og jeg tenker på arbeiderne som så lenge er blitt hisset opp mot Rom. Jeg tenker på våre i troen atskilte brødre, på protestantene. På alle for hvem disse storstilede seremonier fortoner seg som en gåte.

Og jeg kan ikke la være å spørre meg selv om hvilke tanker ordene *Det Hellige År* fremkaller i deres sinn.

Om noen av dem tilfeldigvis skulle slå opp i Bibelen, hvilket regnskap ville de vel ikke da kunne kreve av oss: frigjøring av slaver, ettergivelse av gjeld, nedsettelse av det forrykende arbeidstempo. Dette var Moselovens storslagne program.

Har de ikke rett til å vente at alle katolikker realiserer noe av dette program i sitt daglige liv før de blir presentert billedreportasjen i ukeblader, aviser og i kinoene?

Ennå lyder i mine ører noen utrop jeg hørte på en kino, da åpningen av Den Hellige Dør ble vist fram. Jeg vet ikke hvem det var som ga uttrykk for sin

Kristus selv. Var vi fristet til å glemme det, så ville nettopp helgenene minne oss om det. Deres liv og død lærer oss dessuten at idealet *kan* etterfølges under de mest forskjellige ytre levevilkår, og midt i alle vanskeligheter vi kan støte på. Samtidig som vi lærer av deres eksempel, ber vi om deres forbønn i vår timelige og åndelige nød.

«Dere katolikker går altså en omvei», heter det. «Dere tør ikke gå direkte til Jesus; dere trenger helgener for å formidle mellom Frelseren og dere og likesom introdusere dere for Guds ansikt.» Har de protestanter som taler slik aldri sett en katolsk messe? Kan man tenke seg en mer umiddelbar forening med Kristus og Faderen enn messeofferet og den eukaristiske kommunion? Et inderligere forhold til Gud enn den helliggjørende nådes liv som gjør sjelen til tempel for den hellige Treenighet? Når vi påkaller Jesu Mor, apostlene, martyrene eller de andre helgener, især dem hvis navn vi fikk i dåpen, så er meningen ikke at vi skal gå til Jesus *gjennom* dem, men sammen med dem. En kristen lever aldri atskilt fra sine brødre og søstre på jorden, i skjærsilden, og i himmelen. Å se i en kristen den ensomme «i en liten båt på 70 tusen favner vann», det er stikk imot troen på de helliges sam-

forbauselse, men én ting vet jeg:

Hvis disse mennesker i løpet av Det Hellige År møter prester i sitt sogn som er blitt mer «prester», mer brennende i ånden, fylt av større offervilje, fattigere, mer plåget av uro for sine medmenneskers lidelser og for de bortkomne får;

hvis de får oppleve at en arbeidsgiver som er troende katolikk har senket sin levestandard for å kunne gi arbeid til flere og alle en høyere lønn;

hvis de får være vitne til at uenigheten i en kristen familie blir overvunnet, at gammelt nag forsvinner og tidligere uvenner blir forlikt;

hvis i det hele tatt alle som møter oss blir mottatt med større elskverdighet, en åpnere favn og større fred;

hvis de får erfare at de pilegrimer som kommer fra Rom er blitt mer glødende, mer fulle av forståelse, mer villige til å yte;

hvis de ikke kan unngå å merke at de hjemvendte pilegrimer bringer med seg fra Rom en frigjørende kraft til sine brødre og arbeidsfeller;

da vil Det Hellige År også være lukket opp for dem. Paven har høytidelig lukket opp den symbolske dør. Det står til hans hjord verden over å lukke opp hjertenes dør for Evangeliets budskap.

Hva betyr det vel for Den hellige Fær at menneskemassen viser sin hyldest, om ikke hans sønner og døtre overalt hvor de finnes viser større kjærlighet, sår mere lykke og skaper større fred?

Til deltagerne i Roma-ferden

For dem som vil sende en hilsen fra Italia kan opplyses: Porto for alminnelige brev er Lire 55, for kort Lire 35; for kort med inntil 5 ord: Lire 10. Takstene i Italia og Vatikanet er de samme, men frimerkene er forskjellige.

funn. Helgenene står ikke mellom Kristus og oss, likeså litt som våre medkristne på jorden. Deres forbønn har tvert om den virkning at vi mer direkte når opp til Gud, at vår tro, vårt håp, vår kjærlighet, vår anger, vår bønn dypere trenger inn i Guds hjerte. Hvorfor det? Jo, fordi vårt fromme samfunnsliv med dem gir vårt eget religiøse sjeloliv en større kraft. Vi berikes av deres rikdom, vi styrkes av deres livsenergi, vi går til Gud båret av deres lengsel og tillit, fordi alle goder er felles i de helliges samfunn. «Man blir ikke rik fordi om man ser en fremmed som er det, men vel når man ser sin far eller sin mann som er det» (Pascal). De Guds gaver vi ber om oppnår vi lettere, fordi vår bønn i samfunn med helgenene blir i høyere grad en bønn i Jesu navn.

Dessuten har vi grunn til å tro at helgenene fortsetter på en måte i himmelen den gjerning Gud hadde kalt dem til å gjøre på jorden. Likesom Jesus alltid fortsetter sin frelsergjerning ved å gå i forbønn for oss, slik gjør også hans helgener. Ved sin forbønn hjelper de til å utbre den kristne tro og til å forsvare den. De verner om Kirken på jorden. De hjelper alle som ber om deres hjelp til trofast å ta parti for Kristus, i den store kamp som står mellom Frelseren og verdens anti-kristne makter.

Forskjønnelsen av kirken i Drammen

St. Laurentius kirke i Drammen har i den senere tid undergått en rekke merkbare forbedringer. På familien Thielemanns initiativ, støttet av menighetens offervilje og gavmildhet og med St. Josephsøstrenes enestående hjelp har det intime lille gudshuset nå fått en effektiv elektrisk oppvarmning, to vakre sidealtere er kommet til med nye statuer av nederlandsk opprinnelse. Det ene av disse altrene er viet til den hellige Jomfru av Fatima, så vidt vites det første innen Vikariatet. I nærmeste framtid ventes ny kommuniionsbenk, og det er meningen også snart å gå i gang med arbeidet på et større kor-teppe. Men allerede nå trer St. Laurentius kirke fram i en meget tiltalende skikkelse, og det tjener menigheten og dens sokneprest, pastor E. Laudy, til heder at de har maktet å gjennomføre forskjønnelsen i en så vanskelig tid.

Ludvig J. Weber, Porsgrunn, død

En av Vår Frue Menighet i Porsgrunns eldste og mest trofaste medlemmer, Ludvig J. Weber er avgått ved døden. Han ble 72 år gammel.

Døden innhentet Ludvig Weber plutselig, men den kom ikke uventet. I noen tid hadde han ligget syk av et hjerteonde, men han feiret påskehøytiden i kirken, og deltok forøvrig i helgens gudstjenester.

Ludvig Weber var født i Modum. Han fikk sin skolegang i Oslo — på St. Josephs Institutt. I ung alder kom han til Porsgrunn og bosatte seg her. Som kirketjener virket han i mange år, pliktoppfyllende og trofast.

I alle år har Ludvig Weber vært en av Vår Frue Kirke sangkors bærende krefter. Med iver og glød gikk han inn for å høyne kirkesangen — noe Vår Frue Menighet alltid vill minnes ham for i takknemlighet.

En trofast kirkegjenger er gått bort. Hans plass vil alltid bli husket.

Velsignet være hans minne.

S. O.

Begravelsen fant sted lørdag 15. ds. fra Vår Frue kirke. Det var mange til stede under requiemessen om formiddagen, som ble forrettet av sokneprest dr. Duin. Ved begravelsen om ettermiddagen var kirken fylt til siste plass.

Om St. Birgitta i Norsk Rikskringkasting

Tirsdag 4. april ble det sendt ut gjennom Norsk Rikskringkasting tre sammenhengende kåserier omkring den hellige Birgitta av Vadstena. Først talte dr. Ingvar Andersson om «Birgitta og Vadstena», deretter sokneprest dr. J. Duin om «Hvordan Kirken ser på Sta. Birgitta i dag», og til slutt prof. dr. Didrik Arup Seip om «Birgittinsk språkinnflytelse i Norge».

DET APOSTOLISKE VIKARIAT

Hs. Høyærværdighet biskopen reiser med den norske pilegrimsferd til Rom og vil bli fraværende i tiden 29. april — 16. mai. Herr pastor F. J. Fischedick vil i denne tid besvare henvendelser som vedrører Vikariatet.

Fra redaksjonen

Redaktøren reiser 29. april til Rom og vil være å treffe igjen 16. mai. Redaksjonen av neste nr. som utkommer 12. mai, er avsluttet. Stoff som ønskes inntatt i det påfølgende nr. for 1. juni, må være redaksjonen i hende innen mandag 22. mai.

St. Olavs ekspedisjon:

Henvendelser til St. Olavs ekspedisjon og St. Olav Forlag vil i tiden 2.—13. mai bli besvart av kontorsjef Guldager, som treffes til vanlig kontortid.

UTLANDET:

VATIKANET

Blir dogmet om Marias opptagelse i himmelen proklamert i desember?

Den katolske avis «Il Tempo» som pleier å være godt underrettet, melder at man kan vente at dogmet om Marias opptakelse i himmelen vil bli stadfestet og proklamert i desember. I samme måned vil Pave Pius X bli erklært salig.

100 000 pilegrimer i Rom i påskeuken.

100 000 pilegrimer fra hele verden besøkte Rom i påskeuken. Blant dem fantes også pilegrimer fra landene bak jern-teppet.

Siden åpningen av Det Hellige År har over 300 000 pilegrimer vært i Rom. Dette relativt lave tall skyldes årstiden. I april og mai måned ventes 50 000 pilegrimer gjennomsnittlig hver dag til Rom.

Utgravningene under Peterskirken tilgjengelige for pilegrimene i løpet av Det Hellige År.

Mgr. Ludvig Kaas som i 10 år har ledet utgravningene under Peterskirken, har nå kunngjort at man har funnet overmåte verdifulle gjenstander fra den konstantinske eller opprinnelige Peterskirke.

Pavenes gravsteder er nå omgjort til en vakker, underjordisk basilika som vil bli åpnet ut på forsommeren. Man håper at Paven personlig skal kunne innvie kryptens hovedalter.

De mausoléer som er utgravet under krypten, utgjør bare en del av den gamle romerske begravningsplass. Paven har derfor bestemt at utgravningene skal fortsettes. De utgravninger som hittil har funnet sted, har brakt bevis for at den begravelsesplass som er funnet, rommer Peters grav.

Vatikanets hemmelige arkiv får større plass.

Vatikanets hemmelige arkiv som ble grunnlagt av pave Paul V i 1611 og som på grunn av sin alder og universelle betydning er det viktigste arkiv i hele verden, får nå rommeligere forhold. Det utarbeides også en ny fortegning over de aktstykker som finnes.

Vatikanet lar prege nye mynter i anledning Det Hellige År.

I anledning Det Hellige År har Vatikanstaten latt prege nye mynter som vil komme i omløp i slutten av april.

Serien omfatter mynter til en verdi av 1, 2, 3, 5 og 10 lire. Det blir også preget en gullmynt til en verdi av 100 lire.

Katolske kunstnere møtes til kongress i Rom.

En internasjonal kongress av katolske kunstnere finner sted i Rom fra den 1. til den 5. september i år.

AFRIKA

2 katolske universiteter og 34 presteseminarier i Afrika.

På Det sorte kontinent finnes det i dag over 500 innfødte katolske prester. Den katolske kirke ser lyst på fremtiden, da det nå finnes 34 presteseminarier i virksomhet.

Biskopene arbeider også med å skape en elite av innfødte legfolk. I en årrekke har det eksistert et katolsk universitet i Basutaland for de sorte, og for ikke lenge siden ble det — for øvrig omtalt i «St. Olav» — opprettet et nytt universitet for innfødte i Belgisk Kongo.

BELGIA

Interessante tall om universitetet i Louvain.

I alle sognekirker i Belgia tas det to ganger om året opp kollekt til driften av universitetet i Louvain. Universitetets rektor, mgr. Honoré van Waeyenbergh har i tilknytning til disse kollekter gitt følgende opplysninger om dette universitet:

Universitetet ble grunnlagt i 1425 og er et av de eldste i Europa. Det er også et av de betydeligste, mest kjente og best utstyrte katolske universiteter i verden. Det er kjent verden over for sitt høye vitenskapelige nivå.

40 prosent av Belgias leger og jurister og 50 prosent av landets ingeniører utdannes ved Louvain. For nærværende er 7500 studenter immatrikulert ved universitetet med om lag 50 prosent flamlendere og 50 prosent vallonere. Blant studentene er det om lag 1000 kvinner og 600 utlendinger. Universitetet mottar ingen støtte av staten.

CANADA

Hyrdebrev om de sosiale problemer.

Det katolske episkopat i provinsen Quebec har sendt ut et hyrdebrev som behandler de sosiale problemer. Hyrdebrevet har fått en meget god mottagelse i arbeiderkretser. Det understreker nødvendigheten av reformer som gir mennesket prioriteten i alle industriforetagender. Man må — heter det — sørge for at arbeiderne blir mer interessert i industrien og finne frem til en produksjonssammenslutning som knytter arbeiderne til bedriftene på en annen måte enn det nåværende lønningssystem gjør.

Den nye erkebiskopen av Montreal.

Pave Pius XII har utnevnt rektoren for Det pavelige, kanadiske kollegium i Rom, mgr. *Paul-Emil Leger*, til erkebiskop av Montreal etter mgr. *Charbonneau*, som trakk seg tilbake fra denne stilling for kort tid siden. Den nye erkebiskop har oppholdt seg i Rom siden 1942.

ENGLAND

Kristi sanne kirke ikke delbar.

Biskopen av Southwark, mgr. *Cyril Cowderoy*, slår fast i et hyrdebrev som behandler det protestantiske arbeide for en gjenforening med Den katolske kirke, at Kristi Sanne Kirke ikke er delbar og at den aldri kan deles.

«Vi vet at vi har et ansvar overfor Gud for alle dem som tilhører vårt bispedømme, og vi vil alltid gjøre hva vi kan ved bønn og kristen nestekjærlighet for å vise våre i troen atskilte brødre veien til Kirken.

De som lever utenfor Kirken tar alvorlig feil om de tror og ut fra de beste motiver håper at den tid vil komme, da Kirken gir avkall på noe eller setter dens lære på spill.

En forening med Den Hellige Stol kan aldri være en forening mellom likestilte, men bare en underkastelse under den felles Fader,» heter det til slutt i biskopens hyrdebrev.

Konferanse av katolske arbeidsgivere og arbeidere.

Katolske arbeidsgivere og arbeidere i bispedømmet Westminster har vært samlet til en felles konferanse om Kirkens sosiale og økonomiske lære.

På vegne av de katolske fagforeninger uttalte havnearbeidernes tidligere formann bl. a.: «Om vi på begge sider innenfor industrien gjennomfører kristne prinsipper, vil vi yte et verdifullt bidrag til elimineringen av den røde fare for industriens vedkommende.»

FRANKRIKE

Erkebiskop Feltin overtar ledelsen av Pax-Christi-bevegelsens internasjonale komité.

Da initiativtageren til denne bevegelse, biskopen av Lourdes, mgr. *Theas*, på grunn av sine mange gjøremål har måttet frasi seg ledelsen av Pax-Christi-bevegelsens internasjonale komité, har erkebiskopen av Paris, mgr. *Feltin*, påtatt seg dette verv.

Den katolske, sosiale kvinneorganisasjon feirer 25-års jubileum.

Den katolske, sosiale kvinneorganisasjon i Frankrike har feiret sitt 25 års jubileum med en stor kongress i Paris. Kongressen fant sted i dagene fra den 19.—23. mars. Møtene ble holdt i den store festsalen ved Sorbonnen.

Organisasjonen har utviklet seg fra en liten spire og helt gått inn for å løse de problemer som er knyttet til kvinnens stilling i familien og som mor, og i det offentlige liv. Den har i løpet av de 25 år den har eksistert, utført et glimrende arbeide, ikke minst for å sikre kvinnens plass i samfunns-livet. Når franske kvinner i dag har tatt sete i kommune-styrer, i kammeret og senatet, har også denne organisasjon en stor del av æren for at disse resultater er oppnådd.

På kongressen leste erkebiskopen av Paris, mgr. *Feltin*, et budskap fra Paven, hvor Den Hellige Far gir uttrykk for sin anerkjennelse av organisasjonens arbeide.

Emmanuel Mounier avgått ved døden.

Den kjente franske katolske publisist og filosof *Emmanuel Mounier* døde plutselig den 22. mars i *Mur Blanc*, i Chatenay-Malabray, av hjerteslag.

Emmanuel Mounier var særlig kjent som utgiveren og redaktøren av det katolske tidsskrift «Esprit».

Han ble født i Grenoble i 1905 og var, før han grunnla tidsskriftet, professor i filosofi ved «St. Omer». Det første nummer av tidsskriftet utkom i oktober 1932.

Mounier var kjent som en av de mest fremstående katolske kritikere i løpet av de siste 20 år, selv om han ikke vant samme internasjonale berømmelse som *Maritain* og *Gabriel Marcel*.

Han var en autoritet når det gjaldt *Charles Péguy*, og det var etter mønster av dennes *Cahiers de la Quinzaine* han utga sitt eget tidsskrift.

Mouniers navn er også knyttet til den filosofiske retning som kalles personalismen, en retning som understreker betydningen av menneskeverdet og den menneskelige personlighet.

INDIA

Biskopene sender ut det første felles hyrdebrev.

Det første felles hyrdebrev som de indiske biskoper nylig har sendt ut, er rettet til familiefedrene. De oppfordres til særlig å vie barnas oppdragelse den største oppmerksomhet, og la katolske barn besøke katolske skoler. Videre henstiller biskopene til foreldrene å holde barna borte fra kommunistiske tilstelninger.

INDONESIA

Diplomatiske forbindelser opprettet med Vatikanet.

Forhandlinger mellom Den Hellige Stol og Indonesias Forente Stater har ført til at det nå vil bli opprettet diplomatiske forbindelser mellom Vatikanet og den nye store statsdannelse i Sørøst-Asia, Indonesias Forente Stater. Som Indonesias minister ved Vatikanet er utpekt dr. *Sukardjo Wirjopranoto*. Den Hellige Stol vil sende en apostolisk internuntius til Djakarta, Indonesias hovedstad.

Hittil har Vatikanet vært representert ved en apostolisk delegat i Indonesia, belgieren erkebiskop *Georges de Jonghe d'Ardoeve*.

IRLAND

Unge katolske arbeidere holder årskongress.

Den kristelige arbeiderungdom i Irland har holdt sin årskongress i Belfast. I forbindelse med kongressen ble det holdt to store stevner hvor Kirkens Primas på Irland, erkebiskop *D'Alton*, talte til tusener av unge mannlige og kvinnelige arbeidere. I tilknytning til Pave Pius XII's ønske og håp om en fornyelse av det kristne liv over hele verden, oppfordret erkebiskopen de unge arbeidere til aktivt å gå inn for at Pavens ønske blir oppfylt. Erkebiskopen minnet arbeiderungdommen om at Pius XI hadde kalt de katolske arbeidere «Kirkens misjonærer blant arbeiderne».

ITALIA

Monte Cassino gjenreises.

Det berømte benediktinerkloster Monte Cassino som ble ødelagt under krigen, reiser seg nå av ruiene og antar sin gamle, kjente form. Arkeologer har gjennomsett 300 000 kubikkmeter ruiner og funnet verdifulle fragmenter av statuer og andre kunstverk som man har kunnet restaurere. En regner med at det ennå vil ta et halvt år før klosteret er gjenreist. Den italienske stat har gitt 130 millioner lire til gjenreisningen av de 230 som er bevilget til dette formål.

JAPAN

Katolikkene tar kringkaster i bruk.

Katolikkene i Japan har nå en egen kringkaster som er blitt tatt i bruk. Den ledes av den tidligere japanske sendemann i Brasil som nå er formann for det demokratiske parti i Japan.

Det kommunistiske partis generalsekretær har henstillet til Sovjet-regjeringen ikke å frigi krigsfanger som ikke er kommunister.

Vi har tidligere omtalt at kommunistene mister sitt tak på arbeiderne i Japan. Som en ytterligere årsak til dette meldes nå at generalsekretæren til Det kommunistiske parti i Japan, *Tokada*, i et brev skal ha henstillet til sovjetmyndighetene å holde tilbake i krigsfangenskap de japanere som ikke er kommunister. Flere hjemvendte krigsfanger har med sin ed bekreftet at et slikt brev er sendt fra Tokada til de sovjet-russiske myndigheter.

POLEN

Det polske episkopat retter en henvendelse til Polens «president».

Erkebiskopen av Krakov, kardinal *Sapicha*, og Den katolske kirkes primas i Polen, erkebiskop *Vyszinski*, har sendt en skrivelse til Polens «president» *Bierut* hvor de erklærer at det er umulig å skaffe fredelige forhold i Polen så lenge religionen ikke blir respektert.

I skrivelsen minner de om at de ennå ikke har mottatt svar på skrivelser som tidligere er sendt presidenten. Deretter erklærer de at kampen mot Kirken og religionen er blitt meget heftigere i den siste tid, selv om kirkene ennå er åpne og fylt til trengsel under gudstjenestene.

«Flertallet av befolkningen,» heter det videre, «blir forfulgt på arbeidsplassene på grunn av innstillingen til Gud og Kirken.» Biskopene protesterer videre mot «kulturministeren»s nye taktikk som går ut på å trekke presteskaper inn i politiske forviklinger for på denne måten å bringe den i opposisjon til den høyere geistlighet.

Skrivelsen slutter med følgende ord: «Dette brev er ingen protest, men stemmen til den polske nasjons samvittighet som på denne måten vender seg til president Bierut og hans regjering for å si dem at de er ansvarlige for Gud for den kamp de fører mot Kirken i Polen.»

Bare staten får heretter utgi bøker.

Ifølge en ny lov som er vedtatt av *Sejmen*, den polske riksdag, er det for fremtiden bare tillatt statsforlaget *Ruch* å selge bøker og tidsskrifter.

ROMANIA

Hilsener som «God morgen» og «Lykke til» forbudt som stridende mot den marxistiske ideologi.

Slike hilsener som «God morgen» og «Lykke til» er ikke uttrykk for og ikke i overensstemmelse med den marxistiske ideologi og bør utgå av det rumenske språk, heter det i det «progressive språkgorgan» *Cum Vorbim* som utkommer i Bucuresti. Å si «Lykke til», heter det i dette tidsskrift, betyr «å ønske en kamerat i vår kamp for sosialismen at noe uforutsett må hende ham; dette strider mot den dialektiske materialisme som ikke anerkjenner at noe tilfeldig kan skje.» «God morgen» er enda verre, slår *Cum Vorbim* fast, da det er en forkortelse av «Må Gud eller gudene gi deg en god morgen.» Avisen foreslår følgende hilsen for alle rettroende: «Må vi klare produksjonskvantumet!»

SOVJET-UNIONEN

Den russiske ortodokse kirkes stilling i dag.

På en konferanse i Bratislava nylig meddelte metropoliten *Nikolai* som er president for Moskva-patriarkatets utenrikske tjeneste, følgende tall vedrørende den russiske ortodokse kirke:

Den russiske ortodokse kirke i Russland teller i dag 20 000 sogn, fordelt på 70 bispedømmer. Det finnes 75 biskoper, og ennå finnes det i Russland over 90 klostre.

TSJEKKOSLOVAKIA

Den Hellige Stols Chargé d'affaires utvist.

Det pavelige nuntiatus chargé d'affaires i Praha, mgr. *De Liva*, er kommet til Rom etter å være utvist av de tsjekkiske myndigheter. Dermed er enhver direkte forbindelse mellom kommunistregjeringen i Praha og Vatikanet brutt.

Dette brudd er i følge oppfatningen på vel underrettet hold i Vatikanet årsaken til at utenriksminister *Clementi* som ikke ønsket dette brudd, er blitt avskrevet.

I Praha er en rekke katolske ordensprester tiltalt for «høyforrederi» og stillet for en «domstol». De er anklaget for å ha vært «Vatikanets spioner» og for å ha arbeidet på å gjennomføre et «statskup». Det heter i en melding som er sendt ut av det kommunistiske pressebyrå i Praha at en av de tiltalte, pater Augustin *Machalka* skal ha erklært seg skyldig i anklagen. Blant de tiltalte befinner seg præmonstratenserpater, jesuitter, fransiskanere, dominikanere, redemptorister og en professor i teologi.

Også i norsk presse har telegrammet fra det kommunistiske telegrambyrå vært offentliggjort og slått opp på en slik måte at leserne uvegerlig har måttet få det inntrykk at der overhode har foreligget grunnlag for anklagen. Ingen av avisene har samtidig meddelt at ikke en eneste journalist for vesteuropeisk eller amerikansk presse har fått overvære rettsforhandlingene. Hva der faktisk har funnet sted i rettssalen er det ingen som vet — unntatt kommunistene.

Vatikanets kringkaster oppfordrer de tsjekkiske prester til lydighet mot biskopene.

I en sending på tsjekkisk har Vatikanets kringkaster oppfordret de tsjekkiske prester til fortsatt å vise biskopene heroisk lydighet. Hovedbestrebelsene i kampen mot Kirken, heter det i Vatikanets kunngjøring, går nå ut på å skille presteskaper fra biskopene. Det eneste middel som kan krysse denne plan er fortsatt å vise absolutt, urokkelig og heroisk lydighet. «Om dere ikke fortsatt står sammen med biskopene, kan dere ikke redde Kirken i Tsjekkoslovakia,» heter det til slutt i kunngjøringen.

Alle biskopene under kommunistisk kontroll.

Ifølge meldinger fra velunderrettet hold i Rom er alle katolske biskoper i Tsjekkoslovakia nå under kommunistisk kontroll. Hver biskop har minst to kommunister i sitt kanselli. En er knyttet til sekretariatet, den andre holder vakt ved inngang til det biskopelige hus. Alle som ønsker å snakke med sin biskop må melde seg hos denne Zerberus som etter å ha spurt om hensikten med besøket avgjør om vedkommende får tale med biskopen. Den kommunisten som er knyttet til sekretariatet åpner all post og sensurerer all utgående post og kontrasierer biskopens brev.

TUNIS

De krigsødelagte kirker gjenreises.

Gjenoppbyggingen av de kirker som ble ødelagt under krigen i bispedømmet Kartago har gjort gode fremskritt. Av de 54 kirker og kapeller som ble ødelagt er allerede 27 gjenoppbygd. 28 andre kirker er blitt grundig reparert.

Bispedømmet Kartago omfatter hele Tunis med en befolkning på 3 321 000 mennesker. Av disse er 280 000 katolikker. Det finnes 328 kirkesogn og 170 prester i virksomhet.

TYSKLAND

Katolsk prest myrdet av «folke»-politiet.

Den katolske presten i Gransee kirkesogn ved Brandenburg i Sovjetsonen, *Paul Bartsch*, ble natten til fredag den 24. mars da han befant seg 7 km. fra sin prestegård, myrdet av medlemmer av «folke»-politiet. Liket viste mange stikk-sår. — Prestens sykkel, armbånds-ur og dokumentmappe var forsvunnet. Derimot hadde morderne ikke vist noen interesse for de østsonemark presten hadde på seg. Gjerningsmennene er ikke kjent. Liket er beslaglagt av «folke»-politiet.

Pastor Bartsch satt 4 år i konsentrasjonsleir i nazitiden fordi han hadde døpt et polsk barn. Mordet har fremkalt stor uro blant befolkningen.

UNGARN

Biskopkonferanse i Ungarn.

De katolske biskopene i Ungarn var samlet til en ekstraordinær biskopskonferanse i Budapest den 23. mars. Det ble under konferansen satt opp et felles hyrdebrev til det ungarske presteskaper hvor det bl. a. ble henstillet til det å lese en messe for fedrelandet den 4. april, Ungarns nasjonaldag.

Ungarns biskoper nekter å avlegge ed til den kommunistiske forfatning.

Ungarns katolske biskoper har nektet å avlegge ed til forfatningen, heter det i en offisiell kunngjøring fra Budapest. Samtidig opplyses det at det lavere presteskaper fjerner seg fra Rom og nærmer seg «folket». Det faktiske forhold er at det ungarske folk står trofast ved biskopenes side og at det samme selvsagt også er tilfelle med det «lavere presteskaper».

Istedenfor bønn — løfter til Stalin.

Det kommunistiske styre i Ungarn har nå grepet til nye forholdsregler for å fjerne ungdommen fra religionen. I alle klasseværelser er krusifikset tatt ned, og før undervisningen blir det ikke lenger holdt bønneandakt. Foran et bilde av Stalin må barna fremsi følgende: «Vi lover deg, kamerat Stalin, at vi engang når vi blir voksne, vil bli dine fredelige, gode og flittige arbeidere. Fremad!»

ØSTERRIKE

Biskopene ønsker rettsforholdet mellom Kirke og stat klarlagt.

Østerrikes katolske biskoper har nettopp vært samlet til en forrånskonferanse og der bl. a. reist kravet om at rettsforholdet

dene mellom Kirke og stat blir klart avgrenset. Erklæringen må sees i lys av en påstand sosialistene nylig fremsatte om at det konkordat som i 1934 ble inngått mellom Vatikanet og Østerrike, ikke lenger har rettsgyldighet.

Den katolske aksjon om familieproblemene.

Den katolske aksjon i Østerrike arrangerte den 15. og 16. april en sammenkomst for mannlige og kvinnelige medlemmer

til drøftelse av temaet: Familien som utgangspunkt for alle sosiale reformer. Særlig oppmerksomhet ble viet familiens økonomiske sikkerhet, fornyelsen av familielivets kultur og befolkningsspørsmålet. Da sosialistene i Østerrike har fremsatt forslag om legalisering av fosterdrap på sosiale indiksjoner, drøftet man inngående spørsmålet om beskyttelse av det spirende liv.

F R E D R I K S T A D

KJØP HOS VARE ANNONSØRER!

OLAVES HANSENS EFTF.

Kåre Kristiansen
Onsøybryggen
Fredrikstad

G. HALVORSEN — Fredrikstad
Pølsemakeri & Kjøttforretning
Telefoner: Forretningen 1781, 2455 - Kontoret 1781

KJØTTFORSYNINGEN

Fredrikstad
Tlf. 2855

CARSTEN CARLSEN

Fredrikstad
Kolonial, Mel og Fetevarer
Tlf. 2175

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer
Fredrikstad
Tlf. 2031

Pilegrimer!

TEGN ULYKKESFORSIKRING FOR REISEN TIL ROM

For kr. 26. — dekker vi Dem for kr. 10 000.— ved død, 40,000.— ved invaliditet og kr. 10. — pr. dag i dagpenger som følge av ulykke.

Hvis De skulle ønske andre summer, tegner vi dette til de samme premiesatser.

Søknader er utlagt i St. Olavs ekspedisjon.

Satser: kr. 0.30 pr. 1000.— ved død
 » 0.30 » 1000.— » invaliditet
 » 1.10 » kr. 1.— i dagpenger

FORSIKRINGSSELSKAPET U N I O N

A-S

Adm. direktør Fr. W. Iuell.
Inspektør E. Brinck-Lund.

1871

Tollbodgt. 30 — Oslo.
Tlf. 41 63 08

KATOLSK BOKNYTT

Biskop Th. Suhr: Aflad og jubelår. 32 s., d. kr. 1.—.
Den danske biskops foredrag i pjeseform.
St. Ansgars forlag, København.

Dialogmessen. Utgitt av Norsk Katolsk Ungdomsforbund.
Fullstendig latinsk-norsk tekst.
Kr. 1.—.

KATOLSK BOK- OG BLADCENTRAL

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveisning -
Stanseartikler

A/S DET NORSKE CHEVIOTSPINDERI

Fredrikstad

Telefon 2612 - 2613

Til parkett og linoleum:

HUGOS boneolje

TEKN. KJEM. fabrikk «HUGOS»

Fredrikstad

Obs!

Vi gjør oppmerksom på at kontin-
genten er steget fra kr. 10 til kr. 12
pr. år fra 1. januar 1950.

Halvårskontingenten blir kr. 6 og
kvartalskont. kr. 3.

De som har sendt inn kontingent
for 1950 på basis av den tidligere
pris, bes derfor velvilligst sende inn
restbeløpet.

Ved nyttegning og adresseforandring
skriv **TYDELIG**. Ved forandring bes
også godhetsfullt oppgitt den gamle
adressen.

Ærbødigst
St. Olavs ekspedisjon.

OSLO

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

HANS KARLSEN MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid

Tordenskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

HANS EKJORD

Farvehandel

St. Olavs gt. 3 - Oslo

Tlf. 42 16 13 - Etabl. 1898

BERGEN

JOHAN HELDAL A/S

BERGEN

TØNSBERG

TØNSBERG GLASSMAGASIN

Glass - Porselen - Stentøy

Tlf 12 67 - Torvgaten

Tønsberg

KRISTIANSAND

Malermester

HALFDAN S. KVANVIG

Kirkegt. 1 - Tlf. 3930

Kristiansand